

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-3-81 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 18-09/157-77
Karar Tarihi : 29.03.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Necla SÜMER ÖZDEMİR, Çiğdem Gizem OKKAOĞLU,
Dilara Nur CANSU

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR :- Ortosistem Medikal Tıbbi Malzeme İthalat İhracat San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Meşrutiyet Cad. Konak Apt. No:12 D:18 Kızılay – Çankaya/Ankara
- Medifarm Dış Tic. ve Paz. Ltd. Şti.
Sağlık-1. Sok. No:44/2 Kolej Çankaya/Ankara
- Benlioğlu Dental İthalat İhracat İnşaat Turizm San. ve Tic. A.Ş.
Tunalı Hilmi Cad. No:70/7 Neşe Apt. Kavaklıdere/Ankara
- Eksen Medikal Tıbbi Malzeme ve Gereçleri Pazarlama Turizm İthalat İhracat Tic. Ltd. Şti.
Meşrutiyet Mah. No:29 Alibey Apt. Kat:7 Daire:21 Kızılay/Ankara
- Medikodental Tıbbi Cerrahi ve Dişçilik Malzemeleri Tic. ve San. Ltd. Şti.
Ziya Gökalp Cad. No:7/7 D:27 Kızılay/Ankara
- Uysal Medikal Dişçilik ve Gıda Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti.
Meşrutiyet Mah. Konur Sok. Ergin İşhanı Kat:3 No:31/9 Kızılay - Çankaya /Ankara
- Dnt Sağlık Hizmetleri Eğitim Bilgisayar Gıda Temizlik Turizm İnşaat İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş.
Bişkek Cad. 4. Sokak No:1/2 Emek Çankaya/Ankara
- MD Dental Klinik Ağız ve Diş Sağlığı Tic. Ltd. Şti.
Farabi Sok. No:22/A Çankaya/Ankara
- Modern Ortodonti
Atatürk Bulvarı Nemutlu İşhanı No:72/4 Kızılay/Ankara

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Ankara ilinde ortodonti malzemelerinin satışı faaliyetinde bulunan teşebbüslerin, ürünlerin satış fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Diş tedavisi için gidilen Başkent Üniversitesi Hastanesi'nde, hasta yakınına tedavi için gerekli olan ortodonti malzemelerinin isimleri ile bu malzemelerin hangi firmalardan tedarik edilebileceğine ilişkin bir listenin verildiği,
- Başvuru sahibi tarafından söz konusu listede adı geçen dokuz teşebbüsten fiyat bilgisi talep edildiği, ulaşılan bütün teşebbüslerin başvuru sahibine 1350 TL fiyat teklifinde buldukları,
- Tedavinin tamamlanması için Dnt Sağlık Hizmetleri Eğitim Bilgisayar Gıda Temizlik Turizm İnşaat İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş. (DNT SAĞLIK) ile iletişime geçilerek indirim talep edildiği, teşebbüs yetkilisinin fiyatı 1330 TL'ye düşürmesine karşın faturayı daha düşük kesemeyeceğini belirttiği ve faturanın 1350 TL tutarına göre düzenlendiği,
- Şikâyetçi tarafından belirli bir ürün listesi için bu şekilde sabit fiyat belirlenmesinin yasaya aykırı olduğunun belirtildiği,
- Söz konusu fiyat birlikteliğinin teşebbüsler arasında bir anlaşmaya işaret ettiği ifade edilmiştir.

(3) Ayrıca yapılan görüşmede şikâyetçi tarafından;

- Ortodonti malzemeleri ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumunun herhangi bir ödemesinin olmadığı, malzemelerin ticari mal olarak alınıp satıldığı,
- Malzeme listesi ile firma adlarının yazılı olduğu listeyi Başkent Üniversitesi Hastanesi'nin vermiş olduğu, malzemelerle ilgili fiyat bilgisi almak için teşebbüsleri aradığında kendisine kısa liste mi uzun liste mi diye sorulduğu, listenin uzun olduğunun belirtilmesiyle tüm teşebbüslerin 1350 lira fiyat teklifinde buldukları,
- Hastane tarafından verilen listede ürünlerin markalarının belirtilmediği ve teşebbüslerce yapılan fiyat tekliflerinin de hangi marka için yapıldığı hakkında bir bilgisinin bulunmadığı

belirtilmiştir.

(4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 27.11.2017 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 11.12.2017 tarihli ve 2017-3-81/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda, 21.12.2017 tarih ve 17-42/677-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 14.03.2018 tarih ve 2017-3-81/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara ilişkin olarak Ankara ilinde ortodonti malzemelerinin satışı faaliyetinde bulunan teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (6) Öneraştırma kapsamında Ankara ilinde ortodonti malzemelerinin satışı faaliyetinde bulunan Ortosistem Medikal Tıbbi Malzeme İthalat İhracat San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. (ORTOSİSTEM), Medifarm Dış Tic. ve Paz. Ltd. Şti. (MEDİFARM), Benlioğlu Dental İthalat İhracat İnşaat Turizm San. ve Tic. A.Ş. (BENLİOĞLU), Eksen Medikal Tıbbi Malzeme ve Gereçleri Pazarlama Turizm İthalat İhracat Tic. Ltd. Şti. (EKSEN MEDİKAL), Medikodental Tıbbi Cerrahi ve Dişçilik Malzemeleri Tic. ve San. Ltd. Şti. (MEDİKODENTAL), Uysal Medikal Dişçilik ve Gıda Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. (UYSAL MEDİKAL), DNT SAĞLIK, MD Dental Klinik Ağız ve Diş Sağlığı Tic. Ltd. Şti.¹ (MD DENTAL), Modern Ortodonti-Fethi Saban'da (MODERN ORTODONTİ) yerinde inceleme yapılmıştır. Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi Ortodonti Anabilim Dalı yetkilileri ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca incelenen taraflardan talep edilen bilgi ve belgelere istinaden Kurum kayıtlarına çeşitli tarihlerde cevabi yazılar intikal etmiştir. Buna ilaveten, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi, DNT SAĞLIK ve MD DENTAL yetkilileri ile de telefon görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. MEDİFARM yetkilisi ve DNT SAĞLIK yetkilisi tarafından fatura örnekleri dosyaya intikal ettirilmiştir.

I.1. Hakkında Öneraştırma Yürütülen Taraflar

- (7) ORTOSİSTEM, American Orthodontics isimli şirketin Türkiye temsilcisi olarak merkez şubesi İstanbul olmak üzere toplamda dört şube ile ortodonti tedavi ürünleri pazarında faaliyetlerini yürütmektedir.
- (8) MEDİFARM, 1991 yılında 3M/Unitek isimli şirketin ortodonti malzemeleri temsilcisi olarak ortodonti malzemelerinin ithalat, tanıtım ve dağıtımıyla faaliyetlerine başlamış ve 1993 yılından itibaren 3M'in dental ürünlerinin de tanıtım ve dağıtımını üstlenmiştir. 1995 yılından itibaren dental ürünler yelpazesini genişleterek 3M Espe Bayii, 3M Unitek, Komet, Hammacher, Hager & Werken ve Pulpdent gibi markalarla yirmiyi aşkın firmanın ithalatçısı ve Türkiye mümessilidir.
- (9) BENLİOĞLU, 35 yıldır Dentaurum isimli ortodonti tedavisi ürünleri pazarında faaliyet gösteren şirketin Türkiye temsilcisi olarak faaliyet göstermektedir.
- (10) EKSEN MEDİKAL, ortodonti alanındaki faaliyetlerine 2002 yılında başlamış olup halihazırda 10 marka ile faaliyetlerini yürütmektedir.
- (11) MEDİKODENTAL, 1986 yılında ortodonti tedavi ürünleri pazarlama ve satışı faaliyetlerine başlamıştır. Halihazırda Dentaurum ve Ledmax isimli markalar ile faaliyet göstermektedir.
- (12) UYSAL MEDİKAL, 1999 yılında ortodonti tedavi ürünleri pazarında faaliyete başlamıştır. Halihazırda G&H ve RMO isimli markalar başta olmak üzere 30'dan fazla küresel dental firma ile İstanbul merkez şubesi olmak üzere toplamda üç şube ile faaliyetlerini sürdürmektedir.
- (13) DNT SAĞLIK Ankara merkezli çalışan iki şubeye sahip olup, ortodonti tedavi ürünleri alanında faaliyet gösteren bir firmadır.

¹ Yapılan başvuruda ve ilk incelemede Otm-OrtoDonti ve Diş Tedavi Tic. Ltd. Şti. ifade edilmekle birlikte, yerinde incelemede söz konusu teşebbüsün incelenen alandaki faaliyetlerinin MD DENTAL tarafından yürütüldüğü anlaşılmıştır.

- (14) Otm-OrtoDonti ve Diş Tedavi Tic. Ltd. Şti. (OTM), ortodonti alanında kullanılan bir malzeme satışında bulunmamakla birlikte, yalnızca diş tedavisinde klinik hizmet veren bir firmadır. Firma, 27.10.2014 tarihine kadar ortodonti malzeme satışını kendi tüzel kişiliği altında gerçekleştirmiş, Sağlık Bakanlığı tarafından klinik hizmetleri veren tüzel kişiliklerin aynı zamanda malzeme satmasının yasaklanması üzerine söz konusu faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla ayrı bir şirket kurmuştur. Halihazırda ortodonti malzemesi satışları aynı ortaklık yapısına sahip MD DENTAL ticaret unvanı altında gerçekleştirilmektedir.
- (15) MODERN ORTODONTİ ise Ankara'da ortodontik tedavi malzemeleri pazarında faaliyet gösteren bir diğer firmadır.

I.2. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

- (16) Önaraştırma kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelere aşağıda yer verilmiştir.
- (17) **Belge 1:** MODERN ORTODONTİ'nin çalışanları arasında gerçekleşen, bir şirket çalışanının bilgisayarından elde edilen ve şirket GSM hattı üzerinden yapılan 28.12.2017 tarihli Whatsapp görüşmelerinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....):

*1 Ocaktan itibaren sabit malzeme listesi fiyatı KDV dahil (.....)TL hareketli (.....) TL olarak belirledik. Ayrıca yeni sistem olarak artık hastalara malzemeler elden teslim edilmeyecek ve biri hastaya biri doktoruna verilmek üzere 2 nüsha fatura teslim edilecek daha sonra hastanın bize getireceği fatura üzerinden karşılaştırmamızı yapacağız. Hastaya da malzemelerini steril ettirip. Hastaya uygun ölçülere göre doktoruna göndereceğimizi söyleyebilirsiniz daha iyi olur."*²

- (18) **Belge 2:** MODERN ORTODONTİ'nin çalışanları arasında gerçekleşen, bir şirket çalışanının bilgisayarından elde edilen ve şirket GSM hattı üzerinden yapılan 02.12.2017 tarihli Whatsapp görüşmelerinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....):

-...Bu listeye bir bakalım fiyat veremeyeceğimiz var mı, Toplam ne tutar

(.....):

-Başkent listesi (.....) TL KDV dahil..."

² Söz konusu belge ile MODERN ORTODONTİ'den ve diğer teşebbüslerden elde edilen belgeler bir arada değerlendirildiğinde, yukarıda geçen ifadelerin Başkent Hastanesi'nin ifadelerinden alındığı anlaşılmaktadır.

- (19) **Belge 3:** EKSEN MEDİKAL'in, müşterisi ile arasında gerçekleşen 12.02.2018 tarihli Whatsapp yazışmalarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır³:

"Müşteri

-Merhaba. Listeyi gönderdim.

Eksen

Malzemelerinizin tamamı (.....) TL tutar. World ve Bonus karta pesin fiyatına 4 taksit yapa(biliriz) Sağlıklı Günler

Müşteri

-direk nakit ödesem indirim yapabilir misiniz biraz

Eksen

Listeler sabit olduğu için maalesef üzerinde bir oynama yapamıyoruz

Müşteri

-anlamadım

Eksen

Listeler sabit fiyat olduğu için fiyatlar üzerinde herhangi bir değişiklik yapamıyoruz maalesef

Müşteri

-dr un verdiği liste mi.

Eksen

Evet başkent üniversitesinin size vermiş olduğu bu listenin ücreti listede yer alan tüm firmalarda sabit fiyattır

Müşteri

-anladım

Müşteri

-biraz yüksek benim için fiyat da, ..., daha uygun bulma imkanım yok mu

Eksen

Anladım. Ancak olabilecek fiyatımız budur..."

³ (.....)

18-09/157-77

- (20) **Belge 4:** EKSEN MEDİKAL'in müşterisi ile arasında gerçekleşen 15.01.2018 tarihli Whatsapp yazışmalarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Eksen:

Malzemelerinizin tamamı (.....) TL tutar.

World ve Bonus karta pesin fiyatına 4 taksit yapa

Sağlıklı Günler

Müşteri:

-Yılbaşından önce sormuştuk (.....) lira denmişti 16 gün oldu

Zam mı geldi

Eksen:

(.....) TL hangi firma fiyat verdi?

Müşteri:

Sizinle gelip görüşme yapılmıştı

Eksen:

2017 yılında (.....) TL idi. Bu listeler sabit olduğu için hiçbir şekilde (.....)... TL fiyat vermedik biz hastalara.2018 yılı itibariyle (.....) TL güncellendi fiyatlar

Tüm firmalarda rekabeti önlemek maksadıyla fakülte tarafından fiya.. sabitlenmiştir. Hiçbir firma 10 TL bile aşağı vermemesi gerekir bu li.."⁴

- (21) **Belge 5:** UYSAL MEDİKAL ile bir müşteri arasında gerçekleşen 13.12.2017 tarihli Whatsapp yazışmalarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Müşteri:

[GÖRÜNTÜ]

(.....) hanım merhaba Başkent Üniversitesi (.....)'in selamı var. Size zahmet olmazsa malzeme fiyatı alabilir miyim?

Uysal Medikal:

(.....)tl. kdv dahil bonus, wort, axess taksit kolaylığı yapabilirim."

- (22) **Belge 6:** MEDİFARM'ın bir müşteri ile arasında gerçekleşen ve bir şirket çalışanının bilgisayarından elde edilen 02.10.2017 tarihli Whatsapp yazışmalarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Müşteri:

[GÖRÜNTÜ]

Sabit telefonda konuştuğum kişi fiyat için sizin numaranıza malzeme listesini göndermemizi istedi.

Medifarm:

Bu reçete (.....) tl kdv dahil. bilginize saygılar."

⁴ Yazışmanın bir kısmı belgede görünmemektedir.

- (23) **Belge 7:** MEDİFARM'ın bir müşteri ile arasında gerçekleşen ve bir şirket çalışanın bilgisayarından elde edilen 28.12.2017 tarihli Whatsapp yazışmalarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Müşteri:

[GÖRÜNTÜ]...

Medifarm:

Sabit liste (.....) TL ama ek malzeme bizde yok bilgilerinize"

- (24) **Belge 8:** MEDİFARM'ın bir müşteri ile arasında gerçekleşen ve bir şirket çalışanın bilgisayarından elde edilen 15.02.2018 tarihli Whatsapp yazışmalarında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Müşteri:

[GÖRÜNTÜ]

Merhaba (.....) Eczanesi (.....) ben lütfen listeyi fiyatlandırıp döner misiniz? Lütfen listeyi ürün ürün ayrı fiyatlandırabilir misiniz?

Medifarm:

Merhaba

Bu listenin tamamı 1500 TL tutuyor.

Biz sadece ücretini alıyoruz, malzemeyi hastanenin talebine göre hastanın ihtiyacına göre hastaneye gönderiyoruz

Bilgilerinize..."

- (25) **Belge 9:** MEDİFARM'ın çalışanları arasında gerçekleşen ve bir şirket çalışanın bilgisayarından elde edilen 28.12.2017 tarihli yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....):

1 Ocaktan itibaren sabit malzeme listesi fiyatı KDV dahil (.....) TL hareketli (.....) TL olarak belirledik. Ayrıca yeni sistem olarak artık hastalara malzemeler elden teslim edilmeyecek ve biri hastaya biri doktoruna verilmek üzere 2 nüsha fatura teslim edilecek daha sonra hastanın bize getireceği fatura üzerinden karşılaştırmamızı yapacağız. Hastaya da malzemelerini steril ettirip, hastaya uygun ölçülere göre doktoruna göndereceğinizi söyleyebilirsiniz daha iyi olur.

Başkent (.....) hoca ve (.....) in iletisi..."

- (26) **Belge 10:** MEDİFARM'ın çalışanları arasında gerçekleşen ve bir şirket çalışanın bilgisayarından elde edilen 17.05.2016 tarihli yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....):

Betül merhaba,

Eskişehir ADSM için (.....) Hanım'ın da dediği gibi, Gemini (.....) \$ a, Victory set fiyatını (.....) \$ a, tüp fiyatlarını (.....) yada (.....) \$ a düşürmenizi tavsiye ederim. Liste fiyatlarıyla reçetenin bizde kalmasını bekleyemeyiz. Bu esnekliği lütfen diğer üniversitelerde de gösterin. Bunun için kendi inisiyatifinizi kullanmanızı rica ediyorum. Reçetenin bizde kalması için gereken neyse onu yapalım."

- (27) Yukarıdaki belgelere ek olarak, yerinde incelemelerde elde edilen çok sayıda reçete ve firmaların reçete üzerine yazdığı fiyat bilgilerine aşağıdaki tabloya yer verilmiştir.

Tablo-1: Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Hastanesi'nin B Tipi Reçetelerine⁵ MODERN ORTODONTİ'nin Fiyat Teklifleri (TL)

Tarih	Fiyat	Ödeme Şekli
15.10.2016	(.....)	(.....)
17.01.2017	(.....)	(.....)
03.03.2017	(.....)	(.....)
15.03.2017	(.....)	(.....)
29.03.2017	(.....)	(.....)
16.05.2017	(.....)	(.....)
19.05.2017	(.....)	(.....)
18.08.2017	(.....)	(.....)
25.09.2017	(.....)	(.....)
25.09.2017	(.....)	(.....)
10.10.2017	(.....)	(.....)
18.10.2017	(.....)	(.....)
18.10.2017	(.....)	(.....)
21.11.2017	(.....)	(.....)
21.12.2017	(.....)	(.....)
26.01.2018	(.....)	(.....)

Tablo-2: Başkent Üniversitesi Hastanesi Sabit Liste Reçetelerine⁶ Teşebbüslerin Verdiği Fiyat Teklifleri (TL)

Tarih	Fiyat	Ödeme Şekli	Teşebbüs
02.12.2017	(.....)	(.....)	MODERN ORTODONTİ
12.02.2018	(.....)	(.....)	EKSEN
15.01.2018	(.....)	(.....)	EKSEN
13.12.2017	(.....)	(.....)	UYSAL MEDİKAL
02.10.2017	(.....)	(.....)	MEDİFARM
04.12.2017	(.....)	(.....)	MEDİFARM
15.02.2018	(.....)	(.....)	MEDİFARM

- (28) Ayrıca, yerinde incelemede gerçekleştirilen görüşmede malzeme listesinin oluşturulma şekline ilişkin olarak MODERN ORTODONTİ tarafından; *“Bazı hastaneler kendilerinin organize ettikleri malzeme listelerinde hasta özelinde gerekli malzemeleri işaretlemekte (bazen marka da belirtmektedir) ve tavsiye firmaların bulunduğu bir reçeteyi hastaya vermekte, hasta bizlere ulaşmakta, biz de o reçete üzerinden fiyat hesaplamaktayız. Bir de Başkent Üniversitesi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi kimi hastaneler kendi içlerinde bu işi kolaylaştırmak adına sabit (uzun)/hareketli (kısa), A/B/C/D tipi gibi tip reçete ya da listeler oluşturmaktadır. Biz hastaneye tanıtıma gittiğimizde hastaneler “hastaya daha uygun fiyat sağlanması bakımından” bizimle pazarlık yapmakta, bunun sonucunda sabit bir fiyatta anlaşılmaktadır. Hastanenin diğer tavsiye ettiği firmalarda da söz konusu fiyat uygulanır. Bu fiyattan şaşma olursa, hastaneye giden faturalardan doktorlar tarafından anlaşılır. O halde, hastane söz konusu firmayı listeden çıkarır ya da uyarır. İki yıl önce Başkent Hastanesi geçmişte adını tarafımıza vermediği bir firmayı daha düşük fiyat uygulaması sebebiyle ve bunun da haksız rekabet oluşturmasından dolayı tavsiye listesinden çıkardığını belirtmiştir. Daha*

⁵ Söz konusu hastane tarafından A/B/C/D şeklinde sınıflandırılan tip reçete oluşturulmakta, bu reçeteler üzerinden ortodonti malzemeleri satışıyla iştigal eden teşebbüslerle fiyat pazarlığı yapılmakta, böylelikle her tip reçete için hastanın ödeyeceği bedel belirli bir dönem için sabitlenmektedir.

⁶ Söz konusu hastane tarafından sabit liste/hareketli liste şeklinde sınıflandırılan iki tip reçete oluşturulmakta, bu reçeteler üzerinden ortodonti malzemeleri satışıyla iştigal eden teşebbüslerle fiyat pazarlığı yapılmakta, böylelikle her tip reçete için hastanın ödeyeceği bedel belirli bir dönem için sabitlenmektedir.

düşük fiyat uyguladığını firmalardan ziyade hastane kendi tespit etmektedir.” şeklinde açıklamada bulunulmuştur.

I.3. Teşebbüslere Yöneltilen Bilgi Taleplerine İlişkin Cevaplar

- (29) Teşebbüslere satışlarını hangi kanallar vasıtasıyla gerçekleştirdikleri sorulduğunda; genel olarak ağız ve diş hastanelerine, serbest çalışan doktorların muayenehanelerine, üniversitelere ve hastanelere satış yaptıkları belirtilmiştir. Hastanelere ihale yoluyla, muayenehanelere firma temsilcilerinin doğrudan giderek tanıtım yapmasıyla, hastalara ise hastanın firmaya reçete ile başvurmasıyla doğrudan satış yapıldığı açıklanmıştır. Satışların toptan ya da perakende olarak gerçekleştirilebildiği de ifade edilmiştir.
- (30) Teşebbüslere fiyatlarını ürün bazında mı yoksa hastanın getirdiği malzeme listesi bazında mı belirledikleri sorulduğunda, bazı teşebbüs yetkilileri tarafından şirket politikası gereği ürün bazlı fiyatlandırma yapıldığı belirtilmiştir. Kimi teşebbüs yetkilileri tarafından ise genel olarak her iki usulün de uygulandığı, bazı hastanelerin kendi düzenledikleri malzeme listesi üzerinden hasta özelinde gerekli malzemeleri işaretledikleri ve firmanın da o reçete üzerinden fiyat hesapladığı; Başkent Üniversitesi Hastanesi, Osman Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi gibi hastanelerin kendi içlerinde hastaların ürün temin süreçlerini kolaylaştırmak için hareketli/sabit şeklinde iki tip ya da A/B/C/D şeklinde dört tip farklı liste oluşturduğu, firma yetkilileri tanıtım için hastaneye gittiklerinde hastane yetkililerinin hastalara daha uygun fiyat sağlanması için firma temsilcileri ile pazarlık ettiği ve bunun neticesinde de hastanenin listesindeki ürünler için sabit bir fiyat üzerinde hastane ile anlaşıldığı, bu fiyatlardan sapma olduğu takdirde hastaneye ulaşan ürün faturalarından bunun anlaşıldığı ve hastanenin faturaları kontrol etmek suretiyle liste fiyatını sabit tutmak istediği ifade edilmiştir.
- (31) EKSEN MEDİKAL'den gelen cevabi yazıda, aynı klinikte çalışan doktorların bile hastaların tedavisinde farklı ürünler kullanabildiği, bu nedenle doktorun hastada kullanmak istediği malzemelerin liste üzerine doktor tarafından işaretlenerek bu listenin hastaya verildiği, gelen liste üzerinden her bir ürünün birim fiyatı esas alınarak toplam reçete tutarının hesaplandığı belirtilmiştir. Ancak Başkent Üniversitesi Hastanesi'nin kendi doktorları arasında oluşan farklı uygulamaların önlenmesi ve ortodonti ürünlerinin ithal olması nedeniyle döviz kurlarındaki oynaklıktan ötürü hastaların mağdur olmaması için, hastanenin talep ettiği ürün listesi için sabit bir fiyat belirlediği, bu sabit fiyattan satmayı taahhüt eden firmalar ile çalıştığı ifade edilmiştir. Söz konusu liste için talep edilen sabit fiyatın, her ürün bazında değerlendirildiğinde firmanın birim fiyatlarının altında kaldığı, ancak bunun bir toplu alım gibi düşünüldüğü ve bu yaklaşımla Başkent Üniversitesi Hastanesi'nden gelen hastalar için fiyat indiriminin kabul edildiği, söz konusu fiyatlandırmanın firmanın olağan fiyatlandırma sistemi üzerinde etki doğurmayacak derece küçük bir işlem olduğu; bu nedenle de firma tarafından bu indirimin tıpkı bir hastaneye veya bir kuruma ürün satılırken özel bir fiyat uygulanması şeklinde ele alındığı belirtilmiştir.
- (32) Teşebbüslere fiyatların hastane ve hasta bazında farklılaşıp farklılaşmadığı sorulduğunda; firma yetkilileri tarafından ürünlerin her birinin fiyatının belli olduğu, gelen reçete üzerinde işaretlenen her bir ürünün ürün bedeli toplanarak liste fiyatının belirlendiği ifade edilmiştir. Ancak satışın perakende ya da toptan olmasına, ödeme şekli ve vadesine göre fiyatın değişebildiği de belirtilmiştir. İhale ile yapılan satışlarda ise ürün fiyatlarının hastanenin özel ya da kamu hastanesi olmasına göre değişmediği, yapılan ihaleye toptan satış fiyatları üzerinden teklif verildiği ifade edilmiştir.

- (33) EKSEN MEDİKAL'den gelen cevabi yazıda, ortodonti ürünlerinin neredeyse tamamının ithal ürünler olduğu, bu nedenle ürünlerin ABD Doları üzerinden fiyatlandırıldığı, toplu alım yapan özel hekim ve klinikler için veya sürekli hastalar için liste fiyatları üzerinden indirimler yapıldığı, yerinde incelemelerde elde edilen "Özel Hekim Fiyat Listesi" isimli belgenin de toplu alımlar yapan hekimlere uygulanan indirimli fiyatları gösterdiği belirtilmiştir. Ayrıca hastaneler ihale yoluyla toplu alım gerçekleştirdiklerinde de alımın büyüklüğüne göre teklif yapıldığı ifade edilmiştir.
- (34) Teşebbüslere hastaneler ile aralarındaki ticari ilişkinin nasıl başladığı, tanıtım faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirildiği sorulduğunda; teşebbüs yetkilileri tarafından öncelikle firma tarafından satılan ürünlerin belirli ön koşulları sağlaması gerektiği belirtilmiştir. Bu ön koşullar, firmanın satışını gerçekleştirdiği ürünlerin Türkiye Tıbbi İlaç ve Cihaz Kurumunun Ürün Takip Sistemi'nde (ÜTS) kayıtlı olması, CE, ISO gibi kalite kontrol sertifikalarına sahip bulunması, öngörülen tedavide etkin olması; firma ürün çeşitliliğinin hastane beklentilerini karşılama, firmanın fiyatlandırma politikası gibi kriterlerin hastanelerin firmaları seçmesinde ve bahse konu listeye eklemesinde etkili olduğu belirtilmiştir.
- (35) Bahsi geçen ön koşulları sağlayan firmalar, hastaneden veya doktordan tanıtım için randevu talep etmekte, ilgili sertifikalar ve belgeleri de bu tanıtım esnasında yetkililere sunmaktadırlar. Sunum akabinde ise fiyat teklifi verilmektedir. Ek olarak firmalar, ortodonti alanında düzenlenen kongre, seminer vb. aktivitelerde stand kurarak da tanıtımlarını gerçekleştirebilmektedir. MEDİKODENTAL tarafından, hâlihazırda listesinde buldukları hastaneler için tanıtım faaliyetlerine ihtiyaç duymadıkları, bu sektörde 32 yıldır faaliyet gösteren bir firma oldukları için belirli bir firma bilinirliğine ulaştıkları, yalnızca yeni açılan hastaneler ile kliniklere tanıtım faaliyetleri yaptıkları ifade edilmiştir. BENLİOĞLU tarafından benzer şekilde; 32 yıldır sektörde faaliyet gösterildiği, sattıkları Dentaurum marka ürünlerin 130 yıldır doktorlar arasında çok yüksek bilinirliğe sahip olduğu, bu nedenle de tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ağırlık vermediği belirtilmiştir.
- (36) Teşebbüslere hangi hastaneler ile çalıştıkları sorulduğunda; MEDİKODENTAL, BENLİOĞLU, EKSEN MEDİKAL, DNT SAĞLIK tarafından Türkiye genelinde tüm kamu hastaneleri ile özel hastanelere ve muayenehanelere satış yaptıkları ifade edilmiştir. MD DENTAL, MEDİFARM, UYSAL MEDİKAL tarafından ise başta Ankara'daki üniversite hastaneleri, eğitim ve araştırma hastaneleri ile ağız ve diş sağlığı merkezleri olmak üzere, ağırlıklı olarak Eskişehir, Bolu, Kırıkkale olmak üzere İç Anadolu Bölgesi'nin çeşitli illerine satış yaptıkları belirtilmiştir. Ayrıca; MEDİKODENTAL, DNT SAĞLIK gibi kimi teşebbüslerin distribütörlük sistemi ile çalıştıkları, söz konusu teşebbüslerin İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere farklı illerde de satış merkezleri ya da şubeleri bulunduğu anlaşılmaktadır.

- (37) Teşebbüslere hastanenin ortodonti firmaları listesinden çıkarılmalarının söz konusu olup olmadığı ve söz konusu ise hangi durumlarda listeden çıkarıldıkları sorulduğunda; EKSEN MEDİKAL tarafından hastanelerin genellikle sorunlu, düşük kaliteli, tedavilerde sonuç vermeyen ürünler satan firmaları ya da listeye dahil edilirken taahhüt ettikleri kalite standartlarına sonradan ulaşamayan firmaları listeden çıkardıkları ifade edilmiştir. MEDİKODENTAL tarafından, bugüne kadar hiçbir hastanenin listesinden çıkarılmadıkları çünkü ürünlerinin ÜTS'de kayıtlı olduğu belirtilmiştir. DNT SAĞLIK tarafından ise; hastanelerin firmaları listeden çıkarmasında; firma ürünlerinin ÜTS kayıtlarının bulunması, CE, ISO gibi kalite kontrol sertifikalarının olması, firma ürün çeşitliliğinin hasta ihtiyaçlarını karşılama ve firmanın fiyat politikası gibi listeye dahil olurken dikkate alınan kriterlerin firma tarafından sürdürülüp sürdürülmemesinin esas alındığı ifade edilmiştir. MEDİFARM tarafından ise hastanelerin C belgesi, Avrupa Standartları Uyum Belgesi, TSE belgesi olmayan firmaları listeye dahil etmediği belirtilerek, insan sağlığına zararlı ürünler sattığı anlaşılan firmaların listeden çıkarıldığı, hastanelerin bu konuda risk almak istemedikleri, bu nedenle geçmiş dönemlerdeki tecrübelerine dayanarak güvendikleri firmalar ile çalıştıkları belirtilmiştir.

I.4. Başkent Üniversitesi Hastanesi ile Yapılan Görüşme

- (38) Önaraştırma kapsamında Başkent Üniversitesi Ortodonti Ana Bilim Dalı Başkanı ve bir Uzm. Dr. ile 28.02.2018 tarihinde görüşme gerçekleştirilmiştir. Söz konusu görüşmede;
- Hastanenin ihale veya hastaların firmalara tek tek gitmesi yoluyla malzeme temin ettiği,
 - ICON Skor Protokolü Endeksi'ne göre, belirli bir skorun üstünde olan hastaların tedavi ödemelerinin SGK tarafından, tedavi malzemelerinin ise her halükarda hasta tarafından karşılandığı, SGK tarafından tedavi masrafları karşılanmayan hastaların oranının %40 olduğu,
 - 10-15 yıl önce malzeme alımının hastanelerce gerçekleştirildiği ve malzeme bedellerinin hastanelere ödendiği; ancak sonradan SGK tarafından malzemeleri hastanın kendisinin almasına yönelik bir uygulama getirildiği,
 - Hastaların malzeme temin ederken her bir firmayı tek tek dolaşmalarının ve tedavinin 2-4 yıl sürmesi sebebiyle tedavi sürecinde döviz kurunun çok artmasının hastaları mağdur ettiği, hastaların bu mağduriyetinin önüne geçmek için firmalarla yıllık pazarlık yapıldığı ve firmalardan hastalara belirli bir fiyatın üzerine çıkılmamasının rica edildiği, bu fiyatın altına inilmesine ise müdahale edilmediği,
 - Daha önceki yıllarda kur artışı sebebiyle yılın ortasında firmaların bir kısmının pazarlık yapılan fiyata ürün veremeyeceğini belirttiği, bu teşebbüslerin hastalara ürün satmaya son verdiği, bunun üzerine yıl ortasında firmalarla yaptıkları pazarlığın güncellendiği,
 - Hastalar ürünleri satın aldıktan sonra ürünlerin doğru ürün olup olmadığı, listenin tamamının alınıp alınmadığı ve alışverişin makul olup olmadığı açısından faturaların kontrol edildiği,
 - Tedavi sürecinde hastaya kullanılacak ürünlerin son kullanma tarihlerinin geçmesi ya da farklı boy veya çeşitte ürün kullanımının gerekmesi hallerinde firma ile bağlantıya geçildiği, ürünlerin değiştirilmesinin talep edildiği,

- 2018 Ocak ayı itibarıyla (.....) TL üzerinden pazarlık yapıldığı, standart listede geçen sayıların tedavi için gereken minimum ürün miktarı olduğu, tedavi sürecinde ufak tefek başka ürün kullanımının gerekmesi ve/veya hastanın ürünleri kırması kaybetmesi halinde hastanenin yedek havuzunda olan ürünlerin kullanıldığı, bu sebeple yedek havuzundaki tüm ürünlerin aynı standartta olmasının önemli olduğu,
- Hastaların firmalarla bire bir görüşerek malzeme alması halinde pazarlık konusu fiyatın hastanenin pazarlık fiyatının üzerinde olduğu; zira hastanenin ürünlerin kampanya, hekim ve ihale fiyatlarını bilmesi, ayrıca ürünler hakkında da teknik bilgiye sahip olması sebebiyle firmaların hastaneye yaptığı indirimlerin daha fazla olduğu, hasta adına pazarlık yapma uygulamasının döviz kurunun dalgalandığı son 2-3 yıl süresince gerçekleştiği,
- Firmaların zaman zaman rakiplerin gerçekleştirdiği indirim ve ödeme kampanyalarına ilişkin üniversiteye şikayette bulunduğu ancak bu duruma üniversitenin müdahale etmediği,
- Faturalardaki fiyatın pazarlık konusu fiyatın üzerinde veya altında olması halinde üniversitenin firmaya müdahalesinin olmadığı, faturanın sadece doğru malzemenin tedarik edildiğinin kontrolü açısından önem arz ettiği,
- Ayrıca hastanın tedaviyi yarım bırakması halinde kalan ürünlerin iadesi için veya ürün değişikliğinin gerekmesi halinde değişikliğin yapılabilmesi için firmaların faturayı talep ettiği; bu sebeple de faturanın önem arz edebildiği,
- Daha düşük fiyatlandırma yapılması sebebiyle herhangi bir malzeme iadesinin gerçekleşmediği; ancak istenilen kalite ve standartlarda ürün temin edilememesi halinde ilgili ürünün iade edilebildiği,
- İlgili dokuz firmanın dışında, özellikle şehir dışından gelen hastaların farklı firmalardan ürün satın alabildiği, ürünler için aranan standartlar mevcut ise ilgili ürünlerin kabul edildiği,
- Ankara'da Ulusal Bilgi Bankası (UBB) kodu olan her firmayla çalışıldığı, halihazırda bu durumda olan dokuz firmanın tamamıyla çalışıldığı, OTM adlı firmanın bir süre ürün tedarik edemediği, buna rağmen bu firmanın listeden çıkarılmadığı

belirtilmiştir.

I.5. Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Hastanesi ile Yapılan Görüşme

(39) Önaraştırma kapsamında, 14.02.2018 tarihinde, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi⁷ Bölüm Başkanı ile yapılan telefon görüşmesinde;

- 2000 yılındaki Sağlık Uygulama Tebliği'ndeki değişiklik ile ortodonti malzemelerinin SGK tarafından karşılanmadığı, malzemenin doğrudan hastaya satın aldırıldığı,
- Malzemelerin Japonya, ABD, Avustralya gibi ülkeler ile AB ülkelerinden ithal edildiği, hastaların reçetelerini 10-12 teşebbüsün bulunduğu bir listeden almalarını önerdikleri,
- Bazı hastanelerin malzemelerin nereden temin edildiğine karışmadığı, bazılarının ise tek bir firmaya yönlendirdiği,
- Aynı malzemenin 10 ABD Doları'na da temin edilebildiği, fakat malzeme kalitesinin tedavi ve sağlık bakımından çok önemli olduğu,

⁷ Yerinde inceleme öncesi sektörün çalışma esasları hakkında bilgi edinmek üzere rastgele seçilerek aranmıştır.

- Söz konusu malzemelerin distribütör veya bayiler aracılığıyla satıldığı, ancak bayilerin uyguladığı fiyatlarda arada bir kar payı da olduğu için doğrudan distribütörlerle çalışmanın tercih edildiği,
- Tedavi sırasında bir heyet toplantısı gerçekleştirilerek tedavide hangi malzemenin tercih edileceği gibi hususlar değerlendirilerek bir reçete oluşturulduğu,
- Bu reçeteye yönelik hastanın 10-12 firmaya yönlendirildiği, ancak, bazı teşebbüslerin malzemelerinin özellikli olduğu, o hallerde doğrudan söz konusu firmaya yönlendirme yapılabildiği,
- Braketlerin⁸ hasta için özel olduğu, diğer bir deyişle her hastanın aldığı braketin o hasta için kullanıldığı, ancak yay, lastik, tel gibi sarf malzemelerinin ortak kullanıldığı, örneğin bir rulo lastiğin fiyatının 800 ABD Doları olduğu, ancak her hastaya rulo aldırılmadığı, bir hastanın aldığı rulo lastikten kalan kısmın diğer hastalara kullanıldığı, başka bir reçetede başka bir hastaya da yay veya tel vs. aldırıldığı, bu malzemelerden oluşan havuzun ortak kullanıldığı,
- Hastanenin belirli tiplerde reçete düzenlediği, her tip reçete için de bir tutar belirledikleri, örneğin B tipi reçetenin 400 ABD Doları fiyatı olduğu,
- Yaklaşık 400 ABD Doları tutan bir reçeteye A firması daha düşük fiyat verirken B firmasının daha yüksek fiyat verdiği, ancak kendilerinin her hastaya eşit fiyat verilmesini istedikleri,
- Bununla birlikte, hangi firmanın hangi fiyatta fatura kestiğini kontrol etmedikleri, örneğin bir braket için 80 ABD Doları fiyat verilirken, bir başkasına 100 ABD Doları fiyat verilebildiği, kendilerinin buna müdahale etmedikleri,
- B tipi reçetenin yaklaşık 400 ABD Doları ederinde olduğunu firmaların fiyat listelerinden anladıkları,
- Özellikle bir firmaya yakınlıklarının bulunmadığı,
- Yeni kurulan bir bölüm oldukları, bu sebepten de firmaların hastalara verdikleri fiyatların piyasa fiyatlarıyla uyumlu olması hususunun en hassas oldukları nokta olduğu, örneğin bayilerin çok yüksek fiyatla satış yaptıkları, kendilerinin her hastanın eşit tutardan malzeme almasını sağlamaya çalıştıkları

bilgileri elde edilmiştir.

I.6. Değerlendirme

I.6.1. Pazar Hakkında Bilgi

- (40) Dosya kapsamında yapılan başvurunun temelini, ortodonti malzemelerinin satışı faaliyetinde bulunan teşebbüslerin fiyatları birlikte belirledikleri iddiası oluşturmaktadır. Ortodonti, bireyin alt-üst çenede veya dişlerde bulunan çapraşıklıkla teşhisi ve beraberinde tedavisiyle de ilgilenen bir diş hekimliği dalıdır. Dişlerin her hastada tam ve dengeli bir biçimde estetik ve fonksiyonel görevlerini yerine getirebilmesi için ortodonti biliminden faydalanılmaktadır.

⁸ Metal, seramik, safir, plastik vs. malzemelerden üretilen, dişlerin üzerine zarar vermeyen özel kimyasallarla yapıştırılan, dişlerdeki konum bozukluklarının düzeltilmesini sağlayan temel malzemedir.

- (41) Ortodontik tedavi ise; dişlerdeki ortodontik problemin tipi ve derecesi, hastanın yaşı ve hastada kullanılacak diş teli malzemelerine göre çeşitlilik gösteren bir süreçtir. Ortodonti tedavisi yaklaşık olarak 1-3 yıl sürmektedir. Ortodontistler tedavi süreci boyunca 4-6 hafta gibi aralıklarla dişlerin durumunu kontrol etmektedir.
- (42) Diş telleri hastaya sabit veya hareketli olarak uygulanabilmektedir. Hareketli, sabit, fonksiyonel ve ağız dışı olmak üzere temel dört tip ortodontik aparey⁹ bulunmaktadır. Hareketli aparey ile çok basit diş hareketleri sağlanabilirken, sabit apareyler ile daha karmaşık hareketler sağlanabilmektedir. Dişler için asıl tedavi, sabit braketler ile sağlanmaktadır. Hareketli tedavi ise, hastanın uyurken çıkartılabileceği, dişlerin sabit tedavi sonrasındaki pozisyonlarını korumak amacıyla kullanılan diş telleridir.
- (43) Braketsiz şeffaf plaklar, klasik braketler, lingual braketler, şeffaf porselen braketler ile tedavi yapılabilmektedir. Ortodontik tedavi sürecinde en temel malzeme niteliği taşıyan braketlerin yanı sıra tel, bant, lastik gibi ürünler de kullanılmaktadır. Ebat, kullanılan malzeme, marka ve kaliteye göre değişkenlik arz eden bu ürünler, genellikle ABD, Avustralya ya da Almanya menşeli olmakla birlikte, piyasada çok sayıda gerekli standartlara sahip olmayan ürünler de dolaşmaktadır. Söz konusu ürünlerin Türkiye Tıbbi İlaç ve Cihaz Kurumunda kayıtlı olması, ISO ve CE belgesinin bulunması gerekmektedir.
- (44) Ortodontik tedavi ve malzeme ücretlerine ilişkin olarak ise, 2000 yılının başlarında diş teli tedavisinin tamamı SSK tarafından karşılanmasına rağmen, daha sonra SGK tarafından bu düzenleme değiştirilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği'nin¹⁰ (SUT) Bazı Tetkik ve Tedavi Yöntemlerinin Usul ve Esaslarına ilişkin 2.4.1. maddesinin 4. bendinde "18 yaşını doldurmuş kişilerin ortodontik diş tedavilerine ilişkin giderler Kurumca ödenmez" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm uyarınca, halihazırda yalnızca 18 yaşın altındaki hastaların diş teli tedavisi SGK tarafından karşılanmaktadır. Ancak söz konusu hastalar malzeme ücretlerini yine kendileri karşılamaktadır¹¹.

I.6.2. İlgili Ürün Pazarı

- (45) Dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeyi değiştirmemesi nedeniyle ilgili ürün pazarının tanımlanmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.6.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (46) Önaraştırma tarafı olan teşebbüslerin tamamı Ankara ilinde faaliyet göstermekte ve satışlarını çoğunlukla Ankara'daki hastanelere yapmaktadırlar. Ancak MEDİKODENTAL, EKSEN MEDİKAL, DNT SAĞLIK, Türkiye genelinde tüm kamu hastaneleri ile özel hastanelere ve muayenehanelere satış yapmakta iken, MD DENTAL, MEDİFARM, UYSAL MEDİKAL ise başta Ankara'daki üniversite hastaneleri olmak üzere, genellikle İç Anadolu Bölgesi'nin çeşitli illerine satış yapmaktadır. Ayrıca; ORTOSİSTEM, MEDİFARM, MEDİKODENTAL, UYSAL MEDİKAL, DNT SAĞLIK gibi kimi teşebbüsler distribütörlük sistemi ile çalışmakta ve İstanbul, Ankara ve İzmir gibi farklı illerde de şubeleri bulunmaktadır. Son olarak teşebbüslerin uzak mesafeler için kargo ile göndermek suretiyle de satış yaptığı görülmektedir. Bununla birlikte, dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeyi değiştirmemesi nedeniyle ilgili coğrafi pazarın tanımlanmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır..

⁹ Aygıt, düzenek.

¹⁰ 04.02.2018 tarih ve 30322 sayılı Tebliğ ile getirilen değişikliklerin de işlendiği son versiyon dikkate alınmıştır.

¹¹ Ayrıca, yapılan incelemelerden, SGK tarafından da her ortodontik tedavinin ücretinin karşılanmadığı, ortodontik tedavi gerekliliğini gösteren ICON Skor Protokolü Endeksi'ne göre yalnız skor değeri 43'ün üstünde olan hastaların tedavi ödemelerinin karşılandığı anlaşılmaktadır.

I.6.4. Hakkında Öneraştırma Yürütülen Teşebbüslerin Davranışlarının 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi

- (47) Başvuru temel olarak, Başkent Üniversitesi Hastanesi tarafından kendisine verilen firma listesinde adı geçen dokuz teşebbüsün aralarında anlaşarak malzeme listeleri/reçetelere yönelik fiyat belirledikleri iddiası çerçevesinde şekillenmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" yasaklanmıştır. İlgili hükümden hareketle, başvuru konusu iddialar aşağıda değerlendirilmiştir.
- (48) Ortodonti malzemeleri satışları, ihale veya toplu alım yoluyla hastanelere, serbest muayenehane işleten doktorlara ve hastalara olmak üzere üç kanaldan gerçekleştirilmektedir¹². Dosya konusu, doğrudan hastalara yapılan satışları kapsamaktadır.
- (49) Öneraştırma kapsamında söz konusu dokuz teşebbüste yapılan yerinde incelemelerde, hastaya tedavisi için gerekli malzemelerin ortodontist tarafından işaretlendiği malzeme listesi, ihtiyaç listesi, reçete gibi isimlerle adlandırılan listeler¹³ düzenlendiği görülmüştür. Söz konusu reçeteler braket, tel, bant, lastik, vida, yapıştırıcı, ağız içi ve dışı aparey ve ekipmanı¹⁴, tüpler gibi muhtelif başlıklar altında her bir ürünün cins, malzeme, model, boyut, işlev, kullanım yeri vs. gibi birçok parametreye göre çeşitlilik arz eden kalemler ihtiva etmektedir. Anılan kalemlerin çeşitliliği ve sayıca çokluğuna bir de her bir hastanın teşhis, tedavi ve tercihinin farklılaşması, düzenlenen reçeteleri farklılaştıran etmenler olarak karşımıza çıkmaktadır.
- (50) Reçetelere ek olarak hastaya bu malzemeleri temin edebilecek firmaların ticari unvanları ve iletişim bilgilerini içeren bir de liste sağlanmaktadır. Söz konusu firma listesi, hastane tarafından firmaların C Belgesi, TSE Belgesi, Avrupa Standartları Uyum Belgesi olup olmadığına ve firmaların ürünlerinin kalitesi ile satış sonrası sağladıkları hizmetlere göre şekillendirilmektedir.
- (51) Her ne kadar malzemeyi satın alan taraf olsa da, hastaların malzemelerin teknik nitelikleri hakkında bilgi sahibi oldukları söylenemeyecektir. Özellikle ağız içerisinde uzun dönem kullanılacak dosya konusu ürünlerin gerekli standartları taşımaması paslanma, bozulma gibi sebeplerle ağız sağlığı ve tedavinin başarısı bakımından büyük risk oluşturmaktadır. Dolayısıyla, hangi malzemenin kullanılacağına karar veren doktorların, söz konusu malzemelerin nereden temin edilebileceği hususunda hastaları yönlendirmesinin de olağan olduğu değerlendirilmektedir^{15,16}.

¹² Söz konusu kanalların satışlar içerisindeki dağılımına ilişkin olarak MODERN ORTODONTİ hastanelerin payı ile muayenehanelerin payının yarı yarıya olduğunu belirtmiştir. Hastanelerin payına hem doğrudan alımları hem de hastalara verilen reçeteler vasıtasıyla yapılan alımların dahil olduğu anlaşılmaktadır.

¹³ Bundan sonra reçete olarak anılacaktır.

¹⁴ Bunlar dışında bonding malzemeleri, interproksimal stripping malzemeleri, distalizasyon apareyleri, retansiyon vs. şeklinde de birçok malzeme yer almaktadır.

¹⁵ Yapılan yerinde incelemelerde tavsiye edilen firma listelerinde genellikle hastanelerin dokuz teşebbüsün adına da yer verdiği görülmüştür. Gerekli standartları sağlamaması veya ürün temin edememesi halinde firmalar bu listeden çıkabilmektedir. Yalnız Ankara Hastanesi'nin MEDİKODENTAL, MEDİFARM ve EKSEN olmak üzere üç firmaya yönlendirdiği görülmüştür. Bunun sebebi ise, MEDİKODENTAL tarafından 2006 öncesinde sekiz teşebbüs ile çalışan hastanenin düşük kaliteli ürünlerin satımının yol açtığı sıkıntılar sonrasında yalnızca belli standartları taşıyan firmalarla çalışmak istemesi olarak açıklanmıştır.

¹⁶ MEDİFARM 1994 yılında pazarda yaklaşık dört firma olduğunu, o yıllarda teşebbüslerin kendi hazırladıkları listeleri hastaneye bıraktığını, ancak listenin diğer firmalar tarafından imha edildiği, bu sebeple tüm firmaların isminin bulunduğu bir liste oluşturma yoluna gidildiğini belirtmiştir.

- (52) Reçete ile tavsiye firma listesini alan hasta, ortodonti malzemeleri satışıyla işgal eden teşebbüslerle iletişime geçmekte ve bu teşebbüslerden fiyat teklifi almaktadır. Fiyat teklifi oluşturulmasına ilişkin olarak, yerinde incelemelerden teşebbüslerin reçetede işaretlenen her bir ürün için ürün fiyat listelerinde yer alan fiyatları referans alarak reçetenin toplam tutarını hesapladıkları anlaşılmaktadır. Söz konusu toplam tutar üzerinden ödeme şekline vs. de bağlı olarak bir miktar iskonto yapılabilmektedir¹⁷.
- (53) Bunun yanında, MEDİFARM, MEDİKODENTAL, ORTOSİSTEM, MODERN ORTODONTİ, MD DENTAL, EKSEN MEDİKAL ve BENLİOĞLU'ndan elde edilen belgelerden farklı hastanelerden gelen malzeme listelerine farklı fiyatlar verildiği anlaşılmaktadır. Normal şartlar altında her bir hastanın şikayeti, tercihleri, tedavisi o hasta özelinde farklılık arz ettiğinden uygulanan tedavi her bir hasta özelinde farklı malzemeler gerektirmektedir. Diğer bir deyişle, genel olarak hastanenin hazırladığı kapsamlı bir potansiyel ürün listesinden reçete yazılan hasta özelinde gerekli görülenlerin işaretlendiği, dolayısıyla reçetelerin tedaviyi uygulayan hastane aynı olsa dahi farklılaştığı tespit edilmiştir. Örneğin, MEDİKODENTAL tarafından Bülent Ecevit Üniversitesi Hastanesi reçetelerinden birine (.....) TL fiyat verilirken, bir diğerine (.....) TL fiyat verilmiştir. Keza, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hastanesi reçetelerinden birine MEDİKODENTAL tarafından (.....) TL fiyat verilirken, EKSEN MEDİKAL tarafından (.....) TL fiyat verilmiştir.
- (54) Bir hastanın aynı reçete için teşebbüslerden farklı fiyat teklifleri aldığını gösterir belgeler de bu tespiti doğrulamaktadır. Örneğin, reçetesine fiyat araştırması yapan bir müşteriye MEDİFARM tarafından KDV dahil (.....) TL fiyat verilirken, EKSEN MEDİKAL tarafından (.....) TL fiyat verildiği anlaşılmaktadır.
- (55) Nitekim, MEDİFARM'ın iç yazışmalarına yönelik, teşebbüslerin reçetenin kendilerinde kalmasını sağlamak adına kendi liste fiyatlarına dahi bağlı kalmadıklarına, satış sorumlularının gerektiğinde indirim yaptıklarına işaret eden Belge 10 rakiplerle ne şekilde rekabet edildiğini göstermektedir. MEDİFARM ile MEDİKODENTAL gibi distribütörlük sistemi ile çalışan teşebbüslerde ürün fiyatlarının merkez tarafından belirlendiği de ayrıca belirtilmelidir.
- (56) Dolayısıyla, söz konusu dokuz teşebbüste yapılan yerinde incelemelerde, teşebbüslerin aralarında anlaşarak fiyat belirlediklerine işaret eder nitelikte rakipler arası iletişim de dahil herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Bunun yanında, incelenen ürünlerin heterojen olduğu anlaşılmış ve elde edilen belgelerde fiyat ve diğer satış koşullarının genel olarak farklılaştığı tespit edilmiştir.
- (57) Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler çerçevesinde, hakkında önaraştırma yürütülen, ortodonti malzemeleri satışıyla işgal eden teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ortodonti malzemelerine yönelik satış fiyatını, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurları veya herhangi bir satış şartını birlikte tespit ettiklerine işaret eden herhangi bir bilgi, belge ya da bulguya ulaşılamamıştır.

¹⁷ Reçetede malzemelerin hastanın seçtiği firma stoklarında bulunmaması gibi hallerde teşebbüsler arasında alışveriş de yapılabilmektedir.

I.6.5. Hastanelerin Sabit Fiyat Uygulamalarına Yönelik Değerlendirme

- (58) Yapılan incelemelerde, başta Başkent Üniversitesi Hastanesi olmak üzere Eskişehir Osman Gazi ve İnönü Üniversitesi Hastanelerinin¹⁸ tip reçete uygulamasına yöneldiği, diğer bir deyişle hastalara verilen reçeteleri standartlaştırdığı tespit edilmiştir. Her bir tip reçete için söz konusu hastanelerce ortodonti firmaları ile pazarlık sonucu bir yıl gibi belirli bir döneme ilişkin sabit bir fiyat belirlenmektedir.
- (59) Nitekim, yerinde incelemede elde edilen ve yukarıda yer verilen Belge 1 ve Belge 9, Başkent Üniversitesi Hastanesi tarafından uygulanan tip reçetelere sabit fiyat belirlendiğini, örneğin 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla sabit liste (uzun liste) fiyatının KDV dahil (.....) TL¹⁹, hareketli (kısa) liste fiyatının KDV dahil (.....) TL olduğunu göstermektedir. Belge 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8'den ise bu fiyatlara uygun olarak sırasıyla MODERN ORTODONTİ, EKSEN MEDİKAL, UYSAL MEDİKAL, MEDİFARM'ın söz konusu sabit fiyatlara riayet ettiği anlaşılmaktadır. Belge 3 ve 4, dokuz teşebbüsün tümünde aynı fiyatın verileceğinden, söz konusu fiyattan indirim yapılamayacağından, firmalar tarafından farklı fiyat verilmemesi gerekliliğinden bahsetmektedir.
- (60) MODERN ORTODONTİ tarafından da, Başkent Üniversitesi, Osman Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi gibi hastanelerin kendi içlerinde hastaların ürün temin süreçlerini kolaylaştırmak için hareketli/sabit ya da A/B/C/D gibi farklı tiplerde reçete oluşturduğu, bu hastanelerin hastalara daha uygun fiyat sağlanması için firma temsilcileri ile pazarlık yaptığı ve bunun neticesinde de sabit bir fiyat üzerinde hastane ile anlaşıldığı ifade edilmiştir. Nitekim Başkent Üniversitesi Hastanesi yetkilileri ile yapılan görüşmede de söz konusu sabit fiyat uygulaması doğrulanmıştır.
- (61) Başkent Üniversitesi Hastanesi'ne yönelik yukarıda açıklanan belgelerin yanında, yerinde incelemelerde Eskişehir Osman Gazi Hastanesi ile İnönü Üniversitesi Hastanesi'nin de benzer uygulamalarının olduğu tespit edilmiştir. DNT SAĞLIK'tan elde edilen belgeler arasında, üzerindeki telefon numarasından İnönü Üniversitesi'ne ait olduğu anlaşılan iki reçete örneği bulunmakta, söz konusu reçeteler üzerinde A tipi reçetenin (.....), B tipi reçetenin (.....), C tipi reçetenin (.....) TL (KDV dahil) olduğu notunun alındığı görülmektedir. Ancak, DNT SAĞLIK söz konusu reçetelerin örnek olduğunu, bu reçeteleri bir fiyat araştırması sonucu elde ettiklerini, adı geçen hastanenin listesinde yer almadıklarını belirtmiştir.
- (62) MODERN ORTODONTİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerde ise, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Hastanesi tarafından düzenlenmiş çok sayıda reçete görülmekte, B tipi reçetelere verilen ve Tablo 1'de özetlenen fiyat teklifleri incelendiğinde, fiyatların 2017 Ocak ayı ile Eylül ayı arasında (.....) TL şeklinde seyrettiği, 2017 Ekim ile 2018 Ocak arasında ise (.....) TL arasında kaldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu hastane ile yapılan görüşmede de hastanelerinin her tip reçete için bir tutar belirledikleri, örneğin B tipi reçetenin (.....) ABD Doları fiyatı olduğu, yaklaşık (.....) ABD Doları tutan bir reçeteye A firması daha düşük fiyat verirken B firmasının daha yüksek fiyat verdiği, ancak kendilerinin her hastaya eşit fiyat verilmesini istedikleri, bununla birlikte, hangi firmanın hangi fiyatta fatura kestiğini kontrol etmedikleri, kendilerinin buna müdahale etmedikleri" ifade edilmiştir.

¹⁸ İnönü Üniversitesi Hastanesi'ne ilişkin belgeler aşağıda değerlendirileceği üzere yalnızca DNT SAĞLIK'ın pazar araştırmasından ve beyanlarından ibarettir.

¹⁹ 2017 yılı için ise KDV dahil (.....) TL'dir.

- (63) Başkent Üniversitesi Hastanesi, tip reçete uygulamasının gerekçesini “*hastanın tedavinin başında esas aldığı fiyatın ortodonti malzemelerini alacağı zamana kadar geçen iki üç aylık süreç içerisinde artması yoluyla mağdur olmamasını sağlamak*” hususuna dayandırmıştır. Hastane 2-3 yıldan beri hastaların bu bakımdan mağduriyetlerinin önüne geçmek için teşebbüslerle yıllık pazarlık yapıp belirli bir fiyatın üzerine çıkılmamasını rica ettiklerini belirtmiştir. Eskişehir Osman Gazi Hastanesi de sabit fiyat uygulamasının gerekçesini hastaların uygun ve eşit fiyata malzeme tedarik etmesini sağlamaya dayandırmıştır.
- (64) Son dönemlerde döviz kurlarında görülen dalgalanmalar hastanelerin öne sürdükleri gerekçeleri destekler seyirdedir. Malzeme listelerinin teknik ve çok sayıda kalem içermesi, malzemeyi temin edebilecek birden sayıda noktanın bulunması sebebiyle hastalar özellikle malzeme fiyatı bakımından hastanelerin rehberliğine ihtiyaç duymaktadır. Hastalar kendilerine verilen malzeme listesinin yaklaşık ne kadar tutacağını hastaneye sorarak tedavi sürecine devam etmektedirler. Tedaviye devam etmeye karar veren hastaların bir sonraki seans için ortalama 3-5 ay beklemesi gerektiği ve tedavinin 2-4 yıllık bir sürece yayıldığı da dikkate alındığında, çoğunlukla ABD Doları ya da Euro biriminden işlem gören malzemelerin fiyatlarının hastaları olumsuz etkilemesi muhtemel görülmektedir.
- (65) Dahası, Başkent Üniversitesi Hastanesi hastaların tek tek firmalarla görüşüp malzemeleri almaya gittikleri zaman alacakları fiyatın kendilerinin pazarlık yaptığı fiyattan çok daha yüksek olduğunu, hastaların bu bakımdan da menfaatini gözetmek adına firmalarla pazarlık yaptıklarını belirtmiştir. MODERN ORTODONTİ de sabit fiyat uygulamasının hastaların mümkün olan en uygun fiyata malzeme temin edebilmesini sağlamak adına gerçekleştirildiğini, DNT SAĞLIK ise belirlenen bu fiyatlardan daha fazla indirim yapılmasının teşebbüslerce zaten mümkün olmadığını, nakit ihtiyacı gibi sınırlı hallerde daha fazla indirim yapıldığını ifade etmiştir.
- (66) Söz konusu açıklamalar ışığında, sabit fiyat uygulamasının, hastanenin toplu alım gücünü de kullanarak bir nevi hasta adına pazarlık yapması, hastaya perakende fiyatlardan ziyade toptan satış fiyatlarına daha yakın olacak şekilde fiyat sunulması dolayısıyla hastanın menfaatine bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır.
- (67) Bu aşamada, her ne kadar söz konusu üç hastane özelinde reçetelere yönelik bir standartlaştırma uygulamasının bulunduğu görülmüş olsa da, söz konusu uygulama ile ortaya çıkan fiyatların sabitlenmesi eyleminin tüketicilerin zararına olacak şekilde tekel karının elde edilip rakipler arasında paylaşılması gibi bir durum olmadığı, hastaların mümkün olabilecek en uygun fiyatlara ulaşmasının sağlanmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır.
- (68) Ayrıca, yerinde incelemelerde Eskişehir Osman Gazi ve Malatya İnönü Hastaneleri tarafından ortodonti firmalarının sabit fiyat uygulayıp uygulamadığının kontrol edildiğine ve/veya belirlenen fiyattan daha düşük/yüksek fiyatlamlarının cezalandırıldığına veya engellendiğine yönelik herhangi bir belge elde edilmediği de belirtilmelidir.

- (69) Konuya ilişkin olarak MODERN ORTODONTİ tarafından, iki yıl önce Başkent Üniversitesi Hastanesi'nin adını vermediği bir firmayı daha düşük fiyat uygulaması ve bunun da haksız rekabet oluşturması sebebiyle tavsiye listesinden çıkardığı iddia edilmiştir. Buna karşın, MODERN ORTODONTİ'nin tavsiye listesinden çıkarıldığından bahsettiği teşebbüs olduğu anlaşılan MEDİKODENTAL, iddia edildiği şekilde bir durumun yaşanmadığını belirtmiştir. Yalnız, 2013 yılında bir hastaya belirlenen fiyattan indirim yaptıkları²⁰ gerekçesiyle hastane tarafından düşük fiyat vermemeleri konusunda uyarıldıkları, diğer firmalarla rekabetin bozulduğunun belirtildiği açıklaması yapılmıştır.
- (70) Bu bakımdan MODERN ORTODONTİ'nin iddialarının gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır. Nitekim önaraştırmada sabit fiyat uygulamasına riayet edilip edilmediğinin kontrol edilerek uymayanlara yönelik bir cezalandırma sisteminin oluşturulduğuna işaret eden ve söz konusu ifadeleri doğrular herhangi bir belgeye de erişilememiştir. Ayrıca teşebbüslere tavsiye firma listesinden çıkarılma durumları ve bunun gerekçelerine yönelik soru yöneltilmiş, genel olarak listeden çıkarılmadıkları, ancak gerekli standartları sağlamamaları halinde çıkarılabilecekleri yönünde yanıt alınmıştır.
- (71) Buna karşılık, başvuru sahibinin iddiasının temelini tüm ortodonti firmalarının aynı fiyatı vermesinin yanı sıra, fiyatı (.....) TL'ye düşüren (.....)'ın faturayı yine sabitlenen fiyat olan (.....) TL'den kestiği hususu oluşturmaktadır. Benzer şekilde, önaraştırma sürecinde hasta olduğunu belirtip fiyat teklifi isteyen raportöre fiyatı (.....) TL'ye düşüren (.....), faturayı yine (.....) TL'ye keseceğini belirtmiştir.
- (72) Bununla birlikte, yerinde incelemede elde edilen belgelerden MEDİFARM'ın da 2017 Ağustos-Aralık döneminde sabitlenen fiyattan daha düşük fiyata satış yaptığı iki örnekle karşılaşılmış, sonrasında teşebbüsten söz konusu satışlara ilişkin faturalar talep edilmiş ve faturaya satış fiyatının yansıtıldığı görülmüştür. Bu bakımdan, sabitlenen fiyat üzerinden yapılan indirimlerin faturaya yansıtılmamasının genel bir uygulama olmadığı ortaya çıkmaktadır.
- (73) Münferit birkaç uygulamadan ibaret olsa da, teşebbüsler tarafından daha düşük fiyat verildiğinin gizlenmesinin gerekçesine yönelik hastane ve ilgili teşebbüslere soru yöneltilmiştir. Bu bakımdan, Başkent Üniversitesi Hastanesi, hastanın makul bir alışveriş yapıp yapmadığını, istenilen ürünlerin hepsinin sağlanıp sağlanmadığını, doğru malzemenin alınıp alınmadığını, hasta tedaviyi bıraktığında kalan ürünlerin iadesinin nasıl sağlanacağını vs. tespit etmek amacıyla faturaların kontrol ve muhafaza edildiğini, ancak belirlenen fiyattan farklı fiyat uygulanıp uygulanmadığını takip etmedikleri, daha düşük fiyat verilmesine müdahale de etmediklerini belirtmiştir. Hastane yetkilileri;
- Hastanın getirdiği braket setini hastaya kullandıkları, ancak tel ve bant gibi diğer malzemelerin değişebildiği,
 - İhaleyle alınan malzemeler ile hastanın reçetesinden gelen braket dışındaki malzemelerin aynı standartta aynı marka olan malzemeler bir arada tutulmak üzere bir havuzda muhafaza edildiği,
 - Hastanın tedavisi sırasında bu havuzdan malzeme alınarak hastaya uygulandığı,
 - Bu aşamada hastanın söz konusu malzemeleri kaybettiği veya kırdığı hallerde, yeni malzeme satın almadığı, havuzdan yedek malzeme kullanıldığı,
 - Hemen her hasta tedavisinde hastanenin firmadan ürün değiştirdiği,

²⁰ Sabit fiyat 200 TL iken 178 TL indirimli fiyat verilmiştir.

- İndirim yapılan bir listede ürün değiştirme söz konusu olduğunda hastane olarak daha yüksek tutardaki bir ürün için daha düşük fiyata fatura kesilmiş olması sebebiyle daha az tutan ürün almış oldukları, bunun da hastanenin ürün havuzuna hastaların farklı şartlarda katkıda bulunmuş olması anlamına geldiği, firmaların bu eşitsizliği gidermek adına faturayı yine anlaşılabilir fiyata kesiyor olabilecekleri

yönünde ifadede bulunmuşlardır. Hastanenin bu açıklamaları, firmaların hastanenin havuzuna belirlenen tutardan daha düşük değerinde malzeme girmemesini sağlamak adına, diğer bir deyişle üçüncü tarafların menfaati için, daha çok vergi ödemek yoluna gittikleri yönündedir. Bu açıklamaların firmaların neden düşük fiyat verdiklerini gizlemeye meylettikleri sorusunu açıklamaya yeterli olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

(74) Bunun üzerine, düşük fiyat verip faturada bu durumu gizleyen iki teşebbüse yöneltilen sorulara,

- (.....) tarafından indirim yaptıklarının duyulması halinde diğer firmalarla sorun yaşamamak adına böyle bir uygulamaya gidildiği, ancak bu durumun bir ya da iki kez yaşandığı, Başkent Üniversitesi Hastanesi'nden yılda sadece birkaç (en fazla (.....)) hastanın geldiği, MEDİKODENTAL, MEDİFARM ve ORTOSİSTEM'in piyasadaki en büyük oyuncular olduğu, (.....)'in ilgili pazarda faaliyetlerinin sınırlı olduğu,
- (.....) tarafından hastanenin kendilerinden istediği fiyatın en iyi fiyat olduğu, bunun altına indikleri durumların çok nadir, indirimlerin nakit ödeme halinde (.....) TL gibi küçük miktarlarda olduğu, rakip firmalar tarafından ürünlerinin fiyatlarının öğrenilmemesini sağlamak amacıyla sabit fiyattan farklılaştırılan satışların faturaya yansıtılmadığı

belirtilmiştir.

(75) MEDİFARM'ın 2014 Eylül ayına ilişkin çalışmasında Ankara Üniversitesi Hastanesi'nden gelen reçete sayısı (.....), Gazi Üniversitesi Hastanesi'nden gelen reçete sayısı (.....), Kırıkkale Üniversitesi Hastanesi'nden gelen reçete sayısı (.....) iken, Başkent Üniversitesi Hastanesi'nden gelen reçete sayısı (.....) olarak görülmektedir²¹. Bahsi geçen belge Başkent Üniversitesi ortodonti hastalarının diğer hastanelerden gelen hastalarla karşılaştırıldığında az sayıda kaldığını gösterir niteliktedir.

(76) Dolayısıyla, hastane ile firmaların gerekçeleri arasında tutarlılık bulunmamakla birlikte, fiyat sabitleme uygulamasının tüm pazarın oldukça küçük bir parçasına sirayet ettiği, sabitlenen fiyatların da zaten hastanın lehine olacak şekilde toptan fiyatlar referans alınarak oluşturulduğu, bu fiyatların altına genellikle inilmediği, inildiği nadir hallerde ise kimi firmaların indirilen fiyatı faturaya yansıtıyorken, kimi firmaların yansıttığı, bu itibarla, başvuruda şikayet edilen uygulamanın tüm firmalar için genellenemeyeceği, bahsi geçen uygulamanın yalnız iki teşebbüsün birkaç satışına ilişkin olduğu tespit edilmiştir.

²¹ Söz konusu rakamlar fiyat araştırması için gelen hasta sayısına tekabül etmektedir, satışa dönüşen reçete sayısı farklıdır. Ancak, hastaların fiyat araştırması yaparken çoğunlukla tüm firmalara ulaştıkları varsayımı altında, söz konusu rakamların genel reçete/hasta sayısını daha çok yansıttığı değerlendirilmektedir.

- (77) Sonuç olarak, başvuru sahibinin iddia ettiği yönde Başkent Üniversitesi Hastanesi de dahil olmak üzere üç hastanede tip reçete uygulaması paralelinde, tip reçete fiyatlarının sabitlendiği, ancak bu uygulamanın hastanın lehine bir uygulama olduğu, aksi takdirde hastanın daha yüksek fiyatlarla karşılaşmasının yüksek olasılık dahilinde bulunduğu, iki hastanenin belirlenen sabit fiyatların ne şekilde uygulandığına yönelik bir kontrol mekanizması oluşturduğuna işaret eden herhangi bir bilgi elde edilmediği, Başkent Üniversitesi Hastanesi tarafından belirlenen fiyatlardan daha düşük fiyat uygulayan teşebbüslerin listeden çıkarılması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, bir teşebbüs tarafından 2013 yılında bir kez yapılan indirim üzerine hastane tarafından söz konusu satışın iptal ettirildiğinin iddia edildiği, ancak bu durumu hastanenin doğrulamadığı, yalnızca (.....) ile (.....) nadir de olsa yaptıkları küçük miktarda indirimi faturaya yansıtmaktan imtina ettikleri, bunun sebebinin, firmalar tarafından düşük fiyat uygulamasını rakiplerin bilmesinin istenmemesi, hastane tarafından ise hastane havuzuna sabitlenen tutardan daha düşük değerde ürün girilmemesini sağlamak şeklinde açıklandığı, her ne sebeple olursa olsun söz konusu uygulamanın kapsamının yalnızca bir hastanenin birkaç hastasına yönelik olarak iki teşebbüs tarafından gerçekleştirilmiş olması sebebiyle oldukça kısıtlı kaldığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (78) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.